

Kakor smo že pisali, je predsednik vlade LRS, tov. Miha Marinko, po sklepu III. kongresa OF predlagal prvemu zasedanju Ljudske skupščine LRS razglasitev 22. julija za državni praznik naše republike, kar je Ljudska skupščina soglasno sprejela. Svoj predlog je tov. Miha Marinko utemeljil in iz njegove utemeljitve posnemamo nekaj glavnih misli za naše bralce.

Naša republika je edina v Jugoslaviji, ki ima državni praznik vezan na dogodek partijsko-političnega značaja (ustanovitev OF). Vsekakor je mnogo primernejše, če je državni praznik nacionalne republike vezan s takimi zgodovinskimi dejstvi, ki posmenijo neposredno začetek revolucije ali pa dejanski državnega pomena na mesto tega v našem primeru, ko zgodovinsku datumu ustanovitve naše vseludske politične organizacije, kakor koli je za naš narod važen v zgodovinsko političnem pogledu, vsiljujemo državniški pomen, ki ga ne more imeti. 27. april kot državni praznik zamegljuje zunanjemu svetu dejansko zgodovinsko stanje naše oborožene osvobodilne vojne. Posrebej pa je za splošno pojmovanje zunaj neobičajno, da partijsko-politični praznik predstavljamo kot državni praznik.

Zakaj smo se odločili za 22. julij kot datum začetka oborožene vstaje in ga proglašili za republiški državni praznik? Ker so akcije okrog 22. julija že izrazito napačnega značaja in smotreno organizirane. Čeprav smo imeli že dosti prej najrazličnejše večje in manjše konflikte z okupatorjevo oblastjo in njegovo oboroženo silo, vendar so bili konflikti z okupatorjem do tega trenutka več ali manj rezultat okupatorjevega terorja, rezultat globoke mržnje našega naroda, medtem ko so se same priprave za oborožen odporni začele že s samim zlomom stare Jugoslavije.

Sredi julija 1941 je Glavno poveljstvo razposlalo po svojih članih, instruktorjih in kurirjih vsem že formiranim partizanskim enotam navodilo, da začne 22. julija z veskršanskimi organiziranimi napadi. Obstajajo zanesljivi podatki, kako so Glavno poveljstvo, Centralni komite in Izvršilni odbor OF zasnovali to dobesedno ofenzivo na okupatorja preko sestankov z vodstvi političnih organizacij vseh okrožij, zlasti pa s poveljniki in komandirji teh prvih partizanskih edinic. Posebno težišče teh napadov je bilo usmerjeno na gorenjsko-kamniški predel, ker so bile tod partizanske enote, ojačene zlasti z borce iz Ljubljane, relativno najtevilnejše, in ker smo hoteli Nemcem preprečiti množično izseljevanje Slovencev, ki se je tedaj začelo na Gorenjskem. Zato je bilo po veskršanskem preudarku sodeljujočih pri zbiranju zgodovinskih dejstev o začetnih borbah doseženo soglasje, da se za začetek oborožene borbe vzame 22. julij kot dan, za katerega je bilo dano navodilo Glavnega poveljstva, da naj partizanske enote začnejo z organiziranimi napadi. Tovarisi Kardelj je v svojem govoru na III. kongresu OF ugotovil, da „22. julij vsekakor predstavlja dan, s katerim so prve izolirane partizanske akcije pričele preraščati v ljudsko vstajo“.

Pri vsem tem nikakor ne smemo pozabiti, da nismo imeli proti sebi samo strahotne sile okupatorja, ki nas je kot narod hotel zbrisati s površja zemlje, temveč tudi vso domačo kapitalistično reakcijo. Bilo bi napačno, če bi v vsem videli samo preteklost, o kateri ni več sledu. Te proslave morajo služiti tudi aktualnim političnim snotrom razvoja naše socialistične družbe. Služijo naj ne samo za utrjevanje državljanske zavesti in ponosa našega delovnega državljanja, marveč naj pomagajo ostriti njegovo politično tenkočutnost, da bo znal odkriti v današnjih potuhnjencih, zlobnih prišepetavcih svoje stare sovražnike, da bo spoznal namene teh, ki bi radi zlorabiljali našo socialistično demokracijo za svoje reakcionarne namene. Naša socialistična demokracija mora temeljiti na taki politični zavesti naših delovnih ljudi, da bodo znali odkriti identičnot sovražnih namenov tako tistih, ki se poslužujejo kominformističnih gesel in metod, kakor tudi onih, ki v našem sporu z vzhodnim blokom mislijo, da prihaja njihov čas „vračanja na staro“, ki so ostali zakrnjeni v svojem odkritem ali potuhnjem sevraštvu do ljudskega napredka.

Ko proslavljamo desetletnico začetka osvobodilne borbe in revolucije, ko osvježujemo spomine na veličastno epopejo našega boja, moramo to upoštrevati, ker sovražniki tudi danes skuša zlorabit naše demokratične svoboščine, ko skuša zmaličiti pomen in smisel novejših gospodarskih in drugih ukrepov naše socialistične politike.

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Leto IV. Št. 25

Kranj, 21. junija 1951

Cena din 5-

Zasedanje zadružnega sveta Kranj-okolica kaže pot našim KDZ v boljše dni**Kdor ne dela naj ne je! Lenuhom ni mesta v delovnih zadrugah**

V nedeljo dopoldne se je v mali dvorani sindikalnega doma v Kranju zbral nad 60 članov zadružnega sveta Kranj-okolice, ki so predstavljali vseh 20 KDZ našega okraja, na zasedanje zadružnega sveta. Zadružni svet se je sestal po razpravi o perečih gospodarskih ter organizacijskih vprašanjih dela v naših delovnih zadrugah. Pokazal je njih uspehi, kakor tudi pomanjkljivosti, ter nakazal smernice bodočemu delu.

Poročilo o delu upravnega odbora zadružnega sklada v Kranju je podal tovarš Sirk Pavel, ki je v njem kritično analiziral dosedanje slabosti naših zadrug, ki se niso dovolj brigale za utrjevanje in razširitev svoje moći, temveč dajale vse povprek potuho delomrježem, kar je skrajno škodljivo vplivalo na uspešen in borben značaj socialističnega zadružništva. Zato ni nič čudnega, da so nekje prišli že tako daleč, da so se pojavile znotraj zadrug kraje, prepriki itd. Zakriti elementi, ki so v takih zadrugah, pa so izkoristili take prilike, češ da v zadrugi ne gre, da je vse slabše in podobno, s čimer so hoteli poštene zadružni-

ke odvrniti od dela in jih odtujiti skupnosti.

V živinoreji, ki ima pri nas najboljše pogoje za razvoj, sta dosegli prav lep napredok KDZ „Storžič“ v Goričah, „Dobrava“ Naklo in še nekatere zadruge, medtem ko imajo v tem nerazumljiv padec v KDZ Duplje, Godešiču in Vogljah. Zadruge imajo preveč konj, ki samo povzročajo delo in traktorji do krmo. Nehote se zato vsiljuje problem prodaje konj in nabava mehanizacije. Tudi v prašičjereji niso bili povsod enako uspešni. To so popolnoma zanemarili v KDZ Kokrici in Žabnici, tako da je nastala škoda, čeprav so imeli na ohišnicah dobro vzrejo. Vse to zaradi tega, ker je šla krma od zadružnih prašičev na ohišnice. V nobeni KDZ pa niso prišli do tega, da bi organizirali kokošjerejo, ki prinaša tudi lepe koristi in je za živiljenje važen činitelj. Natančno je prikazal bolečo ranog vseh naših KDZ, ki imajo razkosano drobno gospodarstvo na majhnih parcelah. Preveč je nepotrebni meja, ki občutno zmanjšujejo orno površino ter so zapreka skupinskomu

delu. Pravilno je, da se zdaj, ko imajo možnost, vse KDZ omisijo strojno obdelavo zemlje s traktorji, ki jih lahko dobre v zameno za les. V tem je velik napredok, ker odpade reja nepotrebnih konj, ljudem pa bo prihranjeni mnogo truda, a uspeh bo popolnejši in cenejši. S tem tudi odpade večno tarnanje, da ni delovne sile. S traktorji so že začeli orati v Žabnici in Vogljah, a z motorno kosilnico kosi v KDZ Goriča, kar se je povsod zelo dobro obneslo. Le stara miselnost proti strojni obdelavi zemlje je ponekod še ovira temu napredku. O organizacijskem delu pa je govoril tov. France Kuralt.

V obširni, sproščeni diskusiji pa so člani zadružnega sveta iznašali vse težkoče in težave o delu, kakor tudi dali koristne predloge za bodočo delo. V delovnih sklepih, ki jih je sprejel zadružni svet, gre predvsem za pravilo, ki so si ga zadali: kdor ne dela, naj ne je! Lenuhom ni mesta v delovnih zadrugah. Pri opravljenih delovnih dnevih bodo strogo upoštevali skupinski sistem. Socialna skrb bo veljala le za tiste, ki imajo pravico nanjo. Uvedli bodo šestletni kolobar po skupinah, uredili skupne hlevne za živino, skladisca za predelke in organizirali skupno žetev, mlačev in pospravljanje poljskih pridelkov. V diskusiji in pri sestavljanju delovnih sklepov je sodeloval tudi tov. Ingolič, direktor republiškega zadružnega sklada.

Na koncu zasedanja so člani zadružnega sveta izvolili iz vrst zadružnikov 12 delegatov na zasedanju republiškega zadružnega sveta, ki bo 1. julija t.l. v Ljubljani.

**„Testenina“ v Škofiji Loki
je vse bolj na glasu**

Kako tudi ne, saj proizvaja vsakovrstne testenine za široko potrošnjo. In to je danes velike živiljenjske važnosti. Potrošnik prinese moko, podjetje pa mu v najkrajšem času vrne testenine.

Zato imajo v mestnem podjetju „Testenina“ v Škofiji Loki veliko dela. Obrat dela ne prestane in komaj zmaguje vsa naročila. To tudi ni nič čudnega. Ima le dva moderna stroja in to storje za mešanje testa, za predelavo testenin in prav zgledno in higienično čisto sušilnico. Tako predeluje dnevno največ nekaj nad 200 kg izdelkov, kar je doslej največja zmogljivost obrata. Kljub temu oskrbuje vse delavske in uslužbenke menze in restavracije v okraju in večkrat postreže tudi Jesenicam. Tudi privatnih potrošnikov ne zavrača. To je lepo in prav, ker gotovih testenin še nikjer ni dovolj na našem trgu. Obrat bi bilo treba nujno razširiti, tako da bi res zadostil vsem živiljenjskim potrebam, ki niso majhne.

**50-LETNICA PRVE MATURE
NA KRANJSKI GIMNAZIJI**

Letos praznuje kranjska gimnazija poimenben jubilej. Preteklo je 50 let, od kar je poslala v svet in na visoke šole prve abituriente, obenem pa bo v jeseni 90 let, odkar je gimnazija v Kranju. Zavod bo ta dva jubileja slovesno počastil. 26. junija popoldne bo sprejem maturantov-jubilantov pred gimnazijskim poslopjem, 27. junija dopoldne bo odkriti spominska plošča padlim dijakom-partizanom in profesorjem v gimnazijski avli, nato pa bo akademija v Prešernovem gledališču.

višjih cenah, kakor pa so bile takrat na trgu. Kosmač je izdal uradno dovoljenje in ceno za nakup teh pridelkov.

Zaradi omenjenega le Okrožno sodišče ob sodil Kosmač Jožeta na 2 leti zapora s prisilnim delom, a Hladnik Ignaca pa na 1 leto zapora s prisilnim delom.

**Ali si že poravnal naročnino
za „Gorenjski glas“?**

Na Martinj vrhu . . .

Ze ves teden je vladalo v šoli nenavadno razpoloženje. Tudi matere so na roditeljskem sestanku pokazale posebno zanimalje za proslavo TMO. Kar so obljubile so tudi storile. Medtem, ko so članice AFŽ pravljale dobre v kuhinji, so se pa njih otroci vadili za nastop ob zaključku TMO.

Mnogim so se nasmehnila lica, ko so zvedeli, da nas zopet obiščejo naši prijatelji iz tovarne „Sava“ iz Kranja.

Končno je prišel tako težko pričakovani večer. Nad 30 mater se je zbral v učilnici, okrašeni s cvetjem in parolami. Z užitkom so poslušale petje, deklamacije, igro otrok in „Gorenjskih fantov“.

Delavski kolektiv tovarne „Sava“ je obdaril otroke vseh starosti z raznimi darili. Na tem mestu se jim vsi lepo zahvaljujemo. Sledila je čajanka naših mater. Ves večer je potekel v veseljem razpoloženju mater, otrok in vseh, ki smo se udeležili praznika. Občutili smo, da smo postali vsi navzoči ena sama velika družina delavcev

Koristoljubje ga je zavedlo
Bivši poverjenik za državne nabave pri kranjskem okoliškem okraju obojen

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani je bila 15. t. m. razprava proti nekdanjemu poverjeniku za državne nabave pri OLO Kranj- okolica Košmarje Jožetu in nekdanemu upravniku odkupnega podjetja za poljske pridelke ter sedanjem uslužbencu OZKZ Kranj Hladniku Ignacu.

Kosmač Jože je kot bivši poverjenik za državne nabavke ravnal nepravilno z od-

kupljenimi pridelki, razdeljeval na nepravilen način odkupljeno žito, prisvojil si je nekaj prašičev odojkov, nekaj pa jih je razdelil med svoje prijatelje. Poleg tega je bil kriv, da je nastal zastoje pri odkupu sena, ki je bilo namenjeno JA. Poleg vsega pa je še stopil skupno s Hladnikom v zvezdo z nekim podjetjem na Reki, z katerega sta odkupovala kmetijske pridelke in to po-

Nov predsednik irske vlade. De Valera, stari irski revolucionarni vodja, je prišel spet na vlado kot ministrski predsednik Irske.

Cete združenega poveljstva v Koreji napredujejo brez odpora. Ofenziva Ridgwayevih čet v Severni Koreji je zdrobila odpor v tako imenovanem Kitajskem železnom trikotniku, ki leži na planoti severno od 38. vzporednika in se zdaj nezadržno nadaljuje. Zaradi tega so severnokorejske oblasti začele utrjevati svojo prestolnico Fenjang in njegovo okolico. Vendar pa vse vesti govore, da udarna moč Kitajcev in Severnokorejcev še ni zlomljena kljub močnemu udarcu, ki so jih te cete doživele v zadnjih tednih.

V Severni Italiji je pri nedavnih volitvah v občinske in pokrajinske svete zmagala vladna koalicija strank, ki je dobila večino v 541 občinah, kominformovski blok pa v 325.

V goriški pokrajini je pri volitvah za pokrajinski svet 2775 volivcev glasovalo za Demokratično fronto Slovencev in bo tako klub nasprotnim pričakovanjem zaradi umečne upravne razdelitve slovenskih krajev na volitvine enote imela slovenska manjšina v Italiji svoje zastopnike, in sicer Demokratična fronta Slovencev in Slovenska demokratska zveza, vsaka po enega.

Po 85 letih so zopet volili svoje občinske zastopnike. Beneški Slovenci so po dolgi dobi raznarodovanja, kulturnega in gospodarskega pritiska prvič preteklo nedeljo pri volitvah v pokrajinski svet postavili svoja kandidata, ki sta dobila v dveh volilnih enotah 1091 glasov. V občinski svet v Tajpanu pa je bil izvoljen en slovenski zastopnik.

Dva angleška diplomata sta skrivnostno izginila v Franciji. Domneva se, da sta poginila na področje Vzhodnih držav in da sta odnesla s seboj zelo važne dokumente. Nad 15.000 tajnih policistov je došlo zmanjšalo sled za njima.

Romunski obmejni organi ubili našega graničarja. Zrtev romunskega kominformovskega izvajanja na naši meji je te dni postal jugoslovanski obmejni stražnik Stanoje Vuković, ki ga je ubila romunska straža.

V KDZ ŽABNICI

SO SE LOTILI VELIKEGA DELA

(Nadaljevanje in konec)

"Vsak gospodar se zna najbolj paziti svojih potov. Pa navsezadnje, kaj boš z enim traktorjem? Vsak svojega bi moral imeti. Potem pa ja." Vsak svoje! Vsak svoje! To bi bilo za Žabničane. Vsak svoj traktor, svoj zadružni hlev poln živine, svoja gnojila, sem se nehote ujezil in pomisli... Iz kakšnih razlogov pa so pravzaprav ti ljudje stopili v zadruge? Morda res samo iz koristovstva. In šla sva vsak na svojo stran. Do tega zaključka sem pozneje še večkrat prišel.

V pisarni sem dobil agronoma. Brž sem mu razložil, zaradi česa sem prišel. Bil je dobre volje in razpoložen. Tako me je povabil na sprchod, češ da se bova tako najlaže pogovorila o vsem. Zvedel sem veliko. In marsikaj bi lahko napisal o zadružnikih, o odnosu do zadruge, gradnjah itd. Danes pa bom nadaljeval o arondaciji.

Tovarš agronom mi je razkazal skice in nekake načrte, ki jih je pripravil sam, kako bodo bodoče zadružne njive v KDZ v Žabnici. Povedal mi je številke, kakšno korist bo imela zadružna od arondacije. Takole mi je tolmačil: "Vse te njive, ki jih vidiš, bomo razdelili na okoli 80 večjih kompleksov, preje pa so imeli nad 800 blekov. To je razumljivo. Z vprežno živino je težko in utrudno orati velike njive. Za traktor pa je ravno obratno. Po novem bomo organizirali 16 skupin ali brigad, katerih vsaka bo imela 6 do 7 takih velikih njiv, in uvedli bomo šestletni kolobar. S tem bomo zboljšali pridelke, zvišali donos, prihranili veliko časa, zmanjšali število vprežne živine in dvignili število goveje molzne živine. Ze pri tem traktoru, ki smo ga dobili, bomo lahko skrčili število vprežne živine za okoli 40%." Z arondacijo bomo pridobili okoli 25 ha dobre orne zemlje, ali drugače povedano: 360 do 400 ton krompirja letno. Ce bi ta prostor zasejali s krmensko koruzo, bi bil pridelek najmanj dvakrat večji in boljši, kakor tista trava". Tako sva v tem razgovoru prišla do mej, ki so jih že preoral. Ko bodo pokosili seno, bomo preorali še ostale meje in pota in jih zasejali s krmo. V jeseni pa bomo zemljo

Izsledili in zaprli so tatove bombažne preje iz tržiške predilnice - Anton Peharc in Kozamernik na čelu tatinske tolpe

Pred nedavnim so izsledili in zaprli tatove bombažne preje iz tržiške predilnice in tkalnice. V zaporu se je znašla večja tatinška tolpa, ki je na čelu s preddelavcem Antonom Peharcem in šefom transporta Antonom Kozamernikom kradla in razprodajala bombažno surovino na Hrvatsko in zlasti v Slavonijo. Razen te je bilo izsledenih še več drugih manjših družbic tatov, izmed katerih je vsaka posebej oškodovala tovarno za precejšnje količine preje, čeprav so le-ti kradli po kilogramih. Stvar še preiskujejo. Izid preiskave ter nadaljnje ugotovitve nestrnpo pričakujejo mnogi tržiški delovni kolektivi, kajti tržiški delavci so že nekaj časa debelo gledali, kako morejo ljudje, ki so se zdaj znašli v zaporu, zapravljiati toliko denarja v pisančevanju in lumpanju po cele noči. Med izsledenimi tatovi je največ bivših delavcev v skladničnih predilnicah.

Dokler jim niso prišli na sled, je v Tržiču precej dolgo in nemoteno cvetela javna kupčija s prejo. Prijahali so vedno novi "gostje — neznanci". Od hiše do hiše so spraševali: "Imate kaj preje?" Peharčeva družina pa je popivala celo med delavnim

časom v bifeju poleg železniške postaje. Tu so prodajali prejo za denar: 800 do 1000 din za kg. Zato ni čudno, da tatovom zlepni zmanjšalo denarja za popivanje. Drugi tatinske skupine so nakradeno bombažno preje zamenjavalne za žganje in živila.

Zanimivo je, da je nekdanji preddelavec v predilnici Anton Peharc, ki je slabo pismen človek, uspel "organizirati" v tatinško tolpo celo svojega šefa Antona Kozamernika, s čigar pomočjo so potlej ti tatovi še lažje kradli. Celotno odpošiljali so blago in sicer po železniški. Proti denarni nagradi so za to pridobili železniškega skladničnika Ivana Bečana, ki je vede odpremljal ukrazeno blago. Ta skupina je kradla kar cele zabeje preje težke 160–170 kg. Njim je pomagal tudi delavec iz tovarne Triglav Franjo Jakšič, ki je razprodal precej ukrazenega blaga. Kako vse so delali, "pošiljali in spravljali" zabeje ukrazenega blaga kar čez Bistrico, pa bo dognala preiskava, ki je že v polnem teknu. Pošteno tržiško delavstvo, ki ostro obsoja te ljudske škodljivce, pa težko pričakuje dan sodne obravnave, kjer se bo razkrinkalo vse "umazano in črno", v Tržiču.

Fotoamaterski klub v Kranju je eden najboljših v naši republiki

Mnogo je med nami ljudi, ki imajo veselje do fotografiranja. V okviru ljudske tehnike v Kranju obstaja tudi fotoamaterski klub, ki je eden najboljših v naši republiki. V klubu in v krožkih po tovarnah in podjetjih so stalno tečaji, na katerih se je izurilo že veliko kvalificiranih fotoamaterjev. Člani sami so si zgradili moderen laboratorij, ki je vedno zaseden. Vsak mesec imajo klubsko razstavo slik, s kritiko pa si potem izboljšujejo svoje nadaljnje delo.

Klub vodi eden izmed najboljših fotoamaterjev v kranjskem okraju tov. Marjančič Janez, ki je bil na letošnji Zvezni skupščini zvezne foto in kinoamaterjev Jugoslavije proglašen za kandidata državnega mojstra fotografije. Njemu pa je v pomoč tov. Marjan Tone, ki ima največ zaslug za dvig kadra in organizacije. Kakšno je zanimanje za kvalitetno dobro fotografijo,

nam kaže primer, da so tečajniki dali predlog, da bodo sami organizirali svojo razstavo slik; tisti tečajnik, ki bo na začetniških razstavah najboljši, bo smel že sodelovati na višjih razstavah. Uspeh te prve začetniške razstave je bil velik. 6 avtorjev je razstavilo 27 del, ki so bila sorazmerno dobra. V času tekmovanja Zvezne borcev bodo v klubu vsak mesec razstave. Poleg tega bodo tečaji za nove začetnike, kakor tudi za višje skupine. Fotoamaterji razstavljajo svoja dela na zveznih razstavah fotografije, več pa se jih udeležuje tudi v inozemstvu. Nekateri so bili že večkrat pojavljeni in odkrivani.

Z. A.

Zadnjikrat pozivamo vse krajevne uprave socialnega fonda, naj takoj vrnejo vse bloke in denar Okrajnemu odboru OF Kranj-okolica.

Iz partizanskih spominov borca VII. UB "Franceta Prešerna"

(Ob osmi obletnici brigade)

Zadnjič sem opisal, kako sem prišel v partizane in kakšna so bila moja prva partizanska doživetja. Danes pa bom pričeval o pohodih in borbah naše brigade.

V začetku leta 1944, v prvih dneh januarja, smo se mudili v krajinah okoli Blegaša. Naše patrole so hodile v smere proti Gorjenji vasi, Poljanam in Mlaki. Sporočale so, da se zdijo Nemci, kar jih je v okoliških postojankah zadnje dni zelo prepadi, kar se vidi iz tega, da se mrzlično opletajo z bodečo žlico, munske polje, betonskimi bunkerji itd. in da si posamezne patrole ne upajo več same v bližnje vasi, temveč da prihajajo, kadar se odpravijo kam, le v večjih skupinah. Ljudje po vaseh so komaj verjeli našim pripovedovanjem o sijajnih zmogah naših edinic na Mohorju v neposredni bližini Kranja, ki je predstavljalo utrjeno nemško gnezdo, in Bleda, ki je bil levji brlog Gestapa.

Jaz sem bil tisti čas kurir: nosil sem pošto iz štaba brigade v druge edinice in nazaj. Spominjam se, da sem bil prenekaterikrat — bilo je sredi najhujše zime — vso noč ali ves dan na poti.

Proti sredini meseca januarja smo zapustili te kraje in krenili v smeri proti Idriji. Pot, kakor se spominjam, je bila

združili, orali in sejali po novih načrtih...

"Glej jih!" se je presenečen ustavil in mi pokazal na preoran pot. "Tudi tu hočejo nagajati!" je nadaljeval. "Poglej, že so vozili po preoranem. Nič zato. Bomo pa še enkrat. Nekaj dni je od tega, kar smo orali. Je pač borba. Se vedno mislimo, da potem vse zgubijo, da ne bo več njihovo. Skrivajo pa tudi pobožno željo, da bi se razšli. Toda poti nazaj ni več", mi je govoril in misil na nešteto drugih vprašanj. Kako bi bilo treba delati z zadružniki? "Premalo so jim pomagali. Zadružna je bila ustanovljena in prepuščena sama sebi", mi je povedal. "Trda bo še. Še se bodo tolkli, nas pa naganjali z informbirojevcem, kakor se je to zgodilo oni večer v gostilni. Toda pot, kakršno so si začrtali naši narodi, se je iz dneva v dan spremenila v stvarnost. Seveda

je pri tem industrija daleč pred kmetijtvom. Tudi ko so delavec prevzeli tovarne v svoje roke, so naši sovražniki govorili, da ne bodo sposobni voditi tovarne itd. Danes pa so umolknili, ker so jih zasuli plazovi uspehov. Tudi na področju kmetijstva bo prislo do tega. In nekoč bodo žabniški zadružniki lahko ponosni in dajali bodo zgled ostalim po Sloveniji, ker bodo med prvimi, ki so lotili tako velikega dela." Ko je končal s temi besedami, sva bila že spet pred pisarno KLO. Malo sva še govorila o drugih stvareh, nakar sem se poslovil in odšel. Iz vlaka sem se ozrl še enkrat po širinem polju, ki je povezano s številnimi vijugami, zasebnimi potmi, in misil: "Morda res sledam te vijuge in meje zadružnik?" Zadružnikom v Žabnici pa klicem "Na svidenje";

DROBNE VRŽNE VESTI

Slovenija ima 1.434.000 prebivalcev. Po zadnjih poročilih statističnega urada Slovenije ima LR Slovenija danes 1.434.000 prebivalcev. Od tega prebivalstvo v Sloveniji je 10.570 Madžarov, 1800 Nemcev in 1500 Italijanov, izven meja v STO, Italiji, Avstriji in Madžarski pa je še nad 300.000 Slovencev.

V Zagrebu so odprli te dni prvo kirurško bolnišnico za otroke v Jugoslaviji.

V Ljubljani je bila zaključena velika sodna obravnava proti 39 otožencem, tistovom in prekupcevalem ukrazenega blaga na postaji Vižmarje, ki so oškodovali državo za več milijonov deviznih dinarjev, ker so kradli izvozno blago. Obsodba je bila pravična in je tem ljudskim škodljivcem nadela kazni od 3–18 let odvzema prostosti s prisilnim delom.

Cinkarna v Celju je izpolnila petletni plan. Delovni kolektiv Cinkarne v Celju je 9. t.m. izpolnil svojo petletno naloge v celoti.

Junaštvo jugoslovanskega pilota. Jugoslovansko potniško letalo, ki vzdržuje program Beograd—München—Frankfurt, se je 8. t.m. 1800 metrov visoko nad Münchenom nenadoma vnelo od vžiga kemikalij. V nevarnosti je bilo 10 potnikov in vsi člani posadke. Prisotnost posadke, predvsem pa prvega pilota Majcena, je rešila potnike gotove smrti. Pilot je uravnal letalo naravnost navzdol in pristal na majhnu travniku blizu mesta ter s tem rešil vse potnike iz letala, ki je nato zgorelo.

Jugoslavija dobi posojilo od zahodnih držav. Pred kratkim so bili z uspehom zaključeni razgovori med predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije o pomoči Jugoslaviji v znesku približno 140 milijonov dolarjev. S tem denarjem si bo naša država lahko nabavila v tujini stroje, prevozna sredstva in drugo za našo industrijo. Za predvideno pomoč niso bili postavljeni Jugoslaviji nikakršni politični pogoji.

Izvršni odbor OF Slovenije je imel 12. t.m. sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija glede najnovnejših gospodarskih ukrepov FLRJ, o organizaciji in delu ljudi, odborov ter o politiki cerkve do ljudske oblasti, o čemur je pisalo naše dnevno časopisje obširneje.

so bili zdaj vsakodnevno izpostavljeni prisisku in grožnjem domobrancem, naj se vključijo v njihove vrste, ker bodo šli sicer v taborišča, je dnevno prihajalo k nam.

Tako je minilo nekaj dni, 22. januarja, potem ko smo se nekaj spočili, pa so dobili naši komandirji in komisarji nenadoma povelje za napad na močno utrjeno postojanko v Železnikih. Tako so bili sklicani razni sestanki, na katerih smo bori skupno s predpostavljenimi temeljito presežljali načrt, za to nič kaj lahko naloži. Pridružili sta se nam še dve brigadi, ki sta imeli predvsem naložo preprečiti, da bi prislo napadeni postojanki v Železnikih na pomoč nemško vojaštvo iz Škofje Loke. Temeljito pripravljeni smo še pred mrakom počasi in oprezzo krenili v dolino proti Železnikom.

V postojanki ni bilo nič novega: nihče nas ni pričakoval... Tako so nas obvestili naši obveščevalci. Počasi smo se bližali lesenem mostu. V temi smo se mu približali na majhno razdaljo. Toda takrat nas je opazila straža in brž dala znak ostalim v postojanki, da preti nevarnost. Naš bataljon je še isti mah v naskoku zavzel most in zasedel hiše nasproti postojanki ob cesti. Drugi bataljoni so bili na desni strani vode in na nasproti strani vasi.

Bilo je že okrog desetih zvečer, ko se je vnela srdita borba med nami in Nemci. Iz njihovih močno utrjenih postojank se je v plazovih sipala na nas toča svinčenki. Naši so jim odgovarjali z nič manj srditimi napadi, vendar se tehtnica vojne sreča ni hotela premakniti na nobeno stran. Dolge ure, vso noč in še velik del naslednjega dne je trajal boj, sicer tuj pa tam pojemanje, pa spet zmanjšano srditostjo. Bil sem v skupini, ki je imela naložo izvesti glavni udar na postojanko. Plazili smo se moralni, da smo se približali z hrbot. Toda izvršiti udar nam ni uspelo. Z naravnost sokoljo budnostjo so pazili in opazili vsako nevarnost. Z besno srditostjo razdraženih os so leteli na nas njihove svinčenke iz oken in cerkvenega zvonika. Najtežje za nas je bilo prenašati ranjence po čistini ali preko ceste. Naš položaj se je z dnem seveda še poslabšal. Umakniti se je bilo težko, vsak naš premik in naskok

(Nadaljevanje na 4. str.)

Ob 50-letnici Murnove smrti

Biti je moral prav tak čemeren dan, kakršnih smo bili navajeni letosnjem pomlad, ko se je 19. junija 1901. okoli šeste ure zvečer pomikal nič kaj svečan pogreb na ljubljansko pokopališče pri Sv. Krištofu, kjer je odprta jama čakala prezgodnjega gosta, 23-letnega jetičnega mladeniča, ki ga je ljubljanska literarna publika poznala po nekaterih pesmih, podpisanih s pseudonimom Aleksandrov.

Pokojnik je bil Josip Murn — Aleksandrov.

18. junija je minilo 50 let od njegove smrti.

Josipa Murna nam opisujejo kot fanta srednjevisoke, zravnane postave, košatih brk in zamišljenih oči. Bil je nezakonski otrok delavke, brezdomec in revež od rojstva do smrti, nemiren študent, cigar pota so se pletla med ljubljansko Cukrarno, dunajskimi kavarnami, pa spet med cukraniškimi zidovi in svežo prostranstvo slovenskih polj. Bil je pravzaprav večen nemiren otrok, velik umetnik besede, a slab umetnik v življenju. Njegov življenjepis priča o številnih znancih in prijateljih, njegove pesmi izpričujejo osamljenost. Za literarnega zgodovinarja Murn ni uganka: nič zamotanega ni v njem in nič presenečajočega; njegovo življenje, takorekoč simbol življenja slovenskega pesnika, je bilo življenje poeta — reveža, preprosto, kakor so preproste njegove pesmi, ki kot zveste obrobne gloze spremilajo od koraka do koraka njegovo kratko pot.

Po ugotovitvah literarne zgodovine je začel pesniti dokaj zgodaj. Prvi izbor na čisto prepisanih prvencev, ki jih je nesel v Kranj v oceno svojemu bivšemu profesorju slovenščine Antonu Štritofu in dobil o njih precej nepovoljno oceno, je uničil, a pesnil je dalje. Odločilno za njegov pesniški razvoj je bilo vzpodbudno srečanje z mladim Kettejem in Zupančičem, s katerimi se je spoznal v šestem razredu gimnazije in jim drugoval v znanem dijaškem društvu „Zadruži“; Ketteju je bil pozneje tovarš tudi v Cukrarni, Zupančiču pa na Dunaju, kamor je odšel Murn po maturi študirat eksportno akademijo, a je njegov študij obstopal bolj iz debat in srečevanj z Zupančičem, Cankarjem in Prijateljem, kakor iz obiskovanja suhoparnih predavanj.

Za majhen denar - pet knjig

Ceprav se je cena papirju na svetovnem trgu neverjetno dvignila in vpliva ta dvig tudi na naš knjižni trg, pa so se nekatere založbe navzlic temu odločile, da bodo skušale izdajati knjige po nizkih cenah. Tako smo zvedeli, da je Slovenski knjižni zavod sklenil, da bo cena „Prešernovi knjižnici“ za leto 1952 ostala neizpremenjena. S tem je omogočil, da se naroče na pet knjig še tisti zamudniki, ki so v predpisanim roku zamudili plačati naročnino, ki znaša za vso zbirko samo 100 din. Prostih izvodov za 1. 1952 ne bo, zato bodo dobili v mesecu decembru naročniki Prešernove knjižnice za 100 din tele knjige:

1. Koledar Prešernove knjižnice,
2. Dr. Mirko Černič: Zdravstveni priročnik
3. Dr. France Prešeren: Poezije
4. Mimi Malenšek-Konič: Prelom
5. Ilijn-Segal: Kako je človek postal velikan — III. knjiga.

„Slovenski knjižni trg“ je mesečnik, ki ga že četrto leto izdaja Državna založba Slovenije. Letos so izšle štiri številke. Namen mesečnika je, da vsakogar, ki mu je pri seru slovenska knjiga, seznaniti z izdajanjem slovenskih knjig in prevodov, ga opozarja na njih vrednost, način, v kateri založbi je izšla ta ali ona knjiga, napove nove izdaje, prinaša razne članke in poročila, ki so v zvezi z izdanimi knjigami, piše o slovenskem slovstvu, o raznih problemih knjižnega trga itd. tako, da je vestnik vsega, kar je novega pri našem založništvu. Zaradi tega je mesečnik važen prav za vsakogar, ne samo za naše knjižnice in čitalnice, temveč tudi za rdeče kotičke in naša kulturno umetniška društva, naše šole, pevske zborne itd., saj so z njim opozorjeni prav na vsako knjigo in edicijo, pa naj je to leposlovna, šolska muzikalija ali kaj drugega.

Murn se je kmalu vrnil domov in skušal zadnji dve leti svojega življenja le še tu pa tam, a brez uspeha, vpreči svojo naturo v voz navidez smotrnega življenja. Navedez, pravimo, kajti da je imelo vse njegovo brezsilno romanje po Ljubljani in širom Slovenije vendar nečeh cilj, nam priča bogata zapuščina njegovih pesmi.

Murnova zadnja leta v domovini so bila za njegovo ustvarjanje najbolj plodna; njegovo romanje po kmetih je rodilo vrsto njegovih najlepših pesmi. Murnova muza je na kmetih, v zdravem vzdušju zorečih polj in tihih večerov zadihala bolj sproščeno kakor med vlažnimi zidovi Cukrarse in v vzdušju dunajskih kavarn. Bil je pasivna, melanholična narava, ki je sproščeno zadihala in neudržano izpovedala najlepše sredi samote in tiste pristne naravne lepot, ki je daleč od morečega vzdušja, kakršno ustvarjajo učene kavarniške debate literatov — estetov.

Murn ni bil med pesniki tiste vrste, ki vsako svoje delo še sveže oddajo v tisk. Da je pisal nenehno, nam izpričuje njegov življenjepis. Tistega, kar je še za njegovega življenje zagledalo beli dan, je proti vsemu, kar je napisal, in predvsem: kar je nadpovprečnega napisal pravzaprav malo. Vemo tudi, da pri tiskanju svojih del ni imel posebne sreče. Že po zgodbi o tem, kakšna je bila pot prvega izbira njegovih pesmi, ki jih je zbral za osmošolski almanah „Na razstanku“ in na tistem posvetil svoji oboževalki Almi, si lahko mislimo, da se prave cene Murnovih pesmi, ki so prišle iz njegovih beležnic in listov k začetniku in v javnost, kljub zanimanju, ki so jih bile deležne, vendar ni nihče zavedal. Javnost jih je sprejela skoraj nič drugače kakor je imela navado sprejeti pravice vseh mladih pesnikov, ki so kolikor toliko zadovoljili takratni literarni okus. Tudi samostojne knjižne izdaje svojih pesmi Murn za življenja ni doživel. Pripravljal jo je, sicer, a dokočno je ni pripravil.

Murn je bil šibak, proti boleznim neodoren fant; revščina, ki se je je moral otepati od rojstva do smrti, prav gotovo ni bila med postranskimi vzroki njegove zavratne bolezni, ki ga je prepuščenega samemu sebi in svoji bedi kakor njegovega

Kaj nam obeta Gorenjski veseli teater

Novoustanovljeno zabavno gledališče si je postavilo v svoj program „Veselé večere“, „Kmečke večerje“ in „Večere ljudskih običajev“. Zbralo bo v pestrih programih vse tisto, kar lahko razvedri delovne ljudi in kar je lepih ljudskih običajev. Julijski program Gorenjskega veselega teatra vsebuje šest točk Slavka Desetaka: „Avdicije veselega teatra“, pri katerih se predstavijo vsi nastopajoči. „Dvoje gledališč — veljave vzor“, satira na kulturno delo v vaseh, kjer deluje dvoje gledališč kljub temu, da je vas majhna in imajo samo en oder z dvorano, dalje kratek prizorizza zavesi gledališča „Režiser ni zadovoljen“, ki v nekaj trenotnih pokaže, kako potekajo gledališča izkušnje. „Ordinacija“ graja nemaren odnos zdravnika do stranke, resda v smešni obliku, toda enodejanja je kljub temu opomin tistim brezvestnežem, ki ordinirajo še po „mesarskih“ metodah. Enodejanja „Nesrečni birokrat“ pokaže v dvakratni izvedbi, kako se najlaže rešimo birokratskega poslovanja po pisarnah, zadnja točka „Rdeči nagelj, rožmarin“ v kateri so zbrane nekatere lepe narodne pes-

mi, pa ima namen glasovno in slikovno podatih nekaj tistega, kar bi imenovali „ljudsko“. Razumljivo je, da tvori teh šest točk Slavka Desetaka samo okvir, ki bo izpolnjen še z glasbenimi in pevskimi točkami, saj sta obljudila sodelovanje pevca in igralca Franci Leskošek iz Radovljice in Dežman Beno iz Kranja. Režiral pa bo Cegnar Vladislav iz Ptuja. Novost Gorenjskega veselega teatra bodo tudi kmečki večeri, ki bodo posredovali stara in nova umetniška dela iz kmečkega življenja. Prvi „Kmečki večer“ ima v programu štiri enodejanja: Desetakovo „Poslednjo kupčijo“, Ogrinčeve „Kje je meja?“, Kersnikovo „Berite novice“ in Desetakovo dramatizacijo Jurčičeve „Kozlovske sodbe v Višnji gori“. Enodejanje bodo povezovali pevci, ki bodo peli narodne pesmi. Program prvega „Večera ljudskih običajev“ pa še nimajo določenega. Na vsak način pa bo že v prvem programu „Gorenjska očet“. Kakor vidimo, si je „Gorenjski veseli teater“ postavil dosti nalog in želimo, da bi se nam čimpreje predstavil na odru.

Preteklo nedeljo je gostovalo Šahovsko društvo iz Kranja na Jesenicah in z mešanim moštvo nastopilo proti najboljšim jeseniškim šahistom. Igralo se je na 10 deškah. Rezultat je bil 5 in pol proti 4 in pol za Kranj. Isto moštvo je pred nedavnim premagalo tudi Bled z rezultatom 8 : 0.

Amaterji šahisti se neradi poslujejo teoretično raziskanih poti v otvoritvi. Z nenavadnimi potezami skušajo zapeljati

velikega sodobnika Ketteja in še prenekaterega slovenskega umetnika spravila v grob, ko je komaj začel živeti. 50-letnica smrti mladega Murna, ki bi lahko živel še dolgo in, recimo, še danes, je prav gotovo primeren datum, da se ob njem vprašamo, kaj bi še lahko dal in koliko bi še lahko naredil, če mu ne bi bilo usojeno izhizirati v revščini in umreti od bolezni, ki ni bila neozdravljiva. Bržkone so tudi v Murnovem in Kettejevem času hodili po slovenski

deželi oznanjevalci odrešilne umetnikove revščine, sicer bi se ga ob njegovi nevarni bolezni „rodoljubno občinstvo“ spomnilo učinkoviteje, kakor se ga je tik pred smrto z drobnim oglaskom v „Slovenskem narodu“ in pozivom na gluho vest „dobrotvornih rodoljubov“. Z Murnom smo pred 50 leti izgubili pesniškega velikana, na katerega bi bil ponosen vsak najkulturneži narod, četudi bi imel še toliko blestečih pesniških imen.

GREY

Tam, kjer sonce zahaja...

Kakor se je spominjal, je imel Winter samo trgovino nekaj ulic naprej. Toda tu so bile same nove stavbe, iz katerih se ni mogel razpozнатi. Ko pa je le našel vogal ulice, kjer je takrat Sol imel svojo prodajalno, je tam bila zdaj velika moderna trgovina.

No — dobremu fantu se je posmejala sreča — si je mislil Rock ves vesel in je zadovoljno vstopil. Tam pa so mu povedali, da trgovina ni več last Sola Winterja.

„Tako, tako?“ je ves razočaran vprašal Rock. „Ali je Winter stopil v pokoj?“

„To ne. Toda tole tu je prodal in je odpril novo v boljšem koncu mesta. Toda mi vodimo prodajalno naprej v njegovem duhu —, in če vam morem s čim postreči —?“

„Hvala — ne potrebujem ničesar!“ je odgovoril Rock in je odšel.

Zunaj je povprašal po Winterjevi trgovini, ki je bila prav na koncu glavne ceste. Ni bila majhna in preprosta — toda za Rockovo občutje manj lepa kot prejšnja.

Sol, ki je pravkar stregel neki ženi, je bil tanjši in bolj siv. V njegovem obrazu so bile globoke zareze, ki so ga delale nekam tujega. Dà, dà, — šest let je dolga doba!

Rock se je ogledal po prostornem lokalnu, ki je bil načrtnost nabasan z železničnimi izdelki, s kolonialnim blagom, drobnarijami, sedli, konjsko opremo, poljskim orodjem in vrtnarskimi pripravami.

„S čim vam lahko postrežem, gospod?“ se je oglasil za Rockom znan glas.

„Na zdravje, stari dečko!“ je prisrčno odgovoril Rock in se je nagnil obrnil. „Kaj me ne poznaš?“

„True Rock?!“ je zaklical Winter, pa ne čisto prepričan.

„Jasno!... Kako pa kaj tebi gre, Sol?“

Ves neumen od veselja je pograbil Winter Rocka za obe roki.

„Kaj? Si res ti, ti — stari pretepač in pijandura, ti babjak in hudičevec!“

„Si res vesel, da sem spet tu?“ je vprašal Rock, ki se je otreseval Winterjevih krepkih stiskov.

„Vesel — to sploh ni izraz za — Kot svojega sina sem te zmeraj imel rad. In zdaj, ko sem izgubil Nicka —“

„Kako izgubil?“

„Kaj še nisi slišal o tem?“

Winterju se je tresel glas.

„Ne, nič nisem slišal —. Saj prav ničesar ne vem, kaj vse se je zgodilo tu, odkar me ni bilo.“

3

„Da — mojega Nicka so ustrelili —, tam zgoraj v bližini Sedla Sončnega zahoda!“

„Ustrelili? Tega dobrega, sijajnega fanta? Moj bog — ubogi fant!“

Rock je bil ves pretresen in je drhte stiskal Winterjevo roko.

„Ali po nesreči?“ ga je čez čas tiho vprašal.

„To so mi hoteli dopovedati — toda jaz jim nisem nikdar verjel! Vedeti moraš, True, da so se tod razšpirili zelo, zelo slab!“

Tedaj je vstopil nov kupec in Sol je pretrgal besede. Rock je obstal, nato pa je sedel na prodajno mizo in snel svoj sombrero. Celo mu je bilo potno in mrzlo.

Nick Winter mrtev! Ustreljen od živinskega tatu ali pa morda od očetovega sovražnika! Nikdar in nikoli ni verjel, da bi se kdo mogel spozabiti nad revčkom, pokvečenim ubožčkom, tako milim, nežnim in prijaznim! Kaj je neki temu moglo biti vzrok? Kaj se je pravzaprav zgodilo?

V duhu je videl pred sabo pokrajino, kjer se je bila odigrala strašna žalojava: divje razmetane gore, južno od Wingtona, s svojimi cedrami na višinah, žarečih v večerni zarji, z borovimi gozdovi v presekah in neskončni travniki v nižinah... Ni bilo bolj primerne pokrajine za živinorejca — toda tudi nobene, ki bi imela trše zahteve od konja in jezdeca...“

„He — da le spet sediš tu pri meni!“ je dejal Sol Winter, ki je bil ta čas postregel kupcu. „Sicer pa še nisi bil nikdar tako zdrav videti! Kajpak, krepko si moral delati ves ta čas, kaj?“

„Tako je, star! Pet let živinorejstva v Texasu — e, to ni lahak kruh. Toda — zasluzeno plačilo je tu — desettisoč dolarjev v gotovem sem si prigral.“

„Hudiča — desettisoč? To jih je pa ko pešká! S tem lahko začneš, kar čes — seveda, piti in kvartati pa ne smeš več!“

„Tega sem tako in tako že sit do grla — vsaj za zdaj!... Koliko sem ti pravzaprav še dolžan?“

„Ti meni?... Nič!“ mu je simehljaje odgovoril Sol.

„Rajši bi pogledal malec v svoje knjige, predno si zinil tako neumnost!“ je odvrnil Rock in mu začel sam pomagati izbrskati start račun, ki pa ni bil prav majhen. In če se je Winter še toliko upiral, mu je Rock usilil vso vsto z obrestmi vred.

„Če sem pošten“, je nazadnje zagodrnjal Sol, „moram reči, da tale tvoj blagodejen dežek proklet prav pride! Veš, pri živinskih kupcijah sem nekako zabredel... No — in tale nova prodajalna! Predno kaj takega vzvjeti!... Toda zadnje čase kar nekam gre... Vračajo se stari kupci... In zdaj, ko se bom otreseval nekaj dolgov, se bom že spravil pokonci!“

„To me pa res vesel!... Kako pa to, da si se spustil v živinske kupcije?“

„Dabb me je pregovoril.“

TEDENSKA KRONIKA

Vam in nam v veselje. — Pod tem naslovom je pretekli ponedeljek bila v Prešernovem gledališču plesna akademija, ki jo je organiziral Svet za kulturo in prosveto mesta Kranja, in na kateri so nastopili v celovečernem umetniškem programu gojenke tukajšnjega tečaja za ritmično gimnastiko. Program je bil izveden v glavnem dobro, za kar ima prav lepe zasluge voditeljica tečaja tov. T. Piccoli.

Priprave za veliko obrtno razstavo v Kranju. — Veliko zanimanje vlada med obrtniki in lokalnimi podjetji za veliko razstavo obrti in lokalne industrije mesta Kranja in okolice, ki jo organizira obrtna zbornica v Kranju. Doslej je za razstavo, ki bo obsegala 700 m² razstavnega prostora, prišlo nad 120 prijav. Posebej bo še veselični paviljon in sejem, kjer bodo prodajali precej razstavnih predmetov.

NASLA SMRT POD AUTOMOBILOM

V torek okrog sedme ure zvečer se je na Cesti na Golnik v Kranju pripetila težja prometna nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Osebni avtomobil, katerega je upravljal učenec Avto-šole v Kranju Janežev Vencel pod nadzorstvom instruktorja Šoferja Arhar Vladimira je nenadno zavojil ob rob ceste, kjer je zadel in podrl podse mimo do 60-letno Krulc Marijo ter jo vlekel s seboj še kakih 13 metrov. Žrtev je vsled težkih telesnih poškodb kmalu nato izdihnila. O Šoferjih, ki divje in neprevidno vožijo je bilo že toliko pritožb in svaril, da je ta slučaj vreden vsake odsobbe.

22. junija 1941 — ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet.
23. junija 1926 — II. kongres socialistične delavske partije Jugoslavije (komunistov) v Vukovaru.
28. junija 1948 — objavljena resolucija Informbiroja.

DEŽURNA SLUŽBA

Od 23. junija dalje skozi ves teden ima dežurno službo pri Svetu za zdravstvo mesta Kranja in Kranj-okolice dr. Hribenik Ivan, tel. 553. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure. Po tej uri bo dežurni zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

"Storžič" Kranj: 22. do 26. junija, ameriški film „Oklahoma Kid“; 27. in 28. junija angleški film „Sarabanda“.

"Svobeda" Stražišče: 22. do 25. junija, amer. film „Zvezde gledajo z neba“.

Letni kino "Partizan" Kranj: 22. do 25. junija, amer. film „Oklahoma Kid“; 26. do 28. junija, angl. film „Sarabanda“.

"Predilec" Škofja Loka-Trata: 23. in 24. junija, angl. film „Pot do plemstva“.

Škofja Loka: 22. do 24. junija, amer. film „Noro srce“.

Tržič: 22. do 24. junija, ital. film „Rigoletto“; 27. in 28. junija, češki film „Jekleno srce“.

Vpisovanje na I. in II. gimnaziji v Kranju. — Vpisovanje za šolsko leto 1951-52 bo 28. in 29. junija od 8. do 12. ure in sicer v četrtek 28. junija v 1. razred, v petek 29. junija pa v ostale razrede. K vpisovanju mora pristati vsak dijak zadnje šolsko spričevalo in kolekovano prijavo, novinci za I. in IV. razred morajo imeti tudi matični list. V 1. razred se vpisujejo učenci, ki stanujejo na terenih: Planina, Čirčice, Gorenja Sava in Struževno na I. gimnaziji. Učenci, ki stanujejo na terenih: center Rupa in Primskovo se vpisujejo na II. gimnaziji.

Ravnateljstvo I. in II. gimnazije

Ustanovljena bo plavalna šola v Kranju

Z zaključkom šole in nastopom vročih dni si poiščojo naši pionirji zabavo na kopališčih ali ob obrežjih rek. Prav je, da se mladina sonči, plava in igra ob vodi, kjer je najboljši zrak. Zdravnički velikokrat priporočajo otrokom, ki imajo ukrivljeno hrbtenico ali pa so slabctni, plavanje, ki je tudi nekaka ortopedična telovadba. Prav je, da starši pustijo otroke na kopališče. Mnoga jih je, ki lahko puste otroke mirne duše na kopanje, še več pa je takih, ki otrok ne morejo pustiti in to prav zaradi strahu pred vodo, oziroma, ker ne znajo otroci plavati. Da se odpravijo neplavalci, se organizirajo povsod po svetu plavalne šole. Tudi pri nas smo pričeli z njihovo organizacijo. Ljubljana ima največjo tradicijo. Tam je plavalna šola obstajala že pred vojno in uspešno deluje še danes. Po njenem vzgledu pa so se lanj in letos ustanovile plavalne šole v vseh naših večjih mestih. Otroci se v teh šolah naučijo plavanja, izgube strah pred vodo, novadijo se nekoliko discipline in reda. Starši pa

jih lahko brez skrbi pustijo na kopališče. Vsak človek mora znati plavati in v kolikor doslej še nismo resno pristopili k temu, bo to potrebno v bližnji bodočnosti. V nekaterih državah je plavanje celo šoloobvezen predmet in brez znanja plavanja dijak ne more izdelati. Veliko ljudi je izgubilo svoje življenje, ker niso znali plavati. Ker pa vemo, da je vsako življenje dragoceno, moramo storiti vse, da se vsakde nauči plavati. V Kranju se bo ustanovila plavalna šola na mestnem kopališču pod vodstvom mestnega kopališča in plavalne sekcije Železničarja, kar je popolnoma prav in pohvale vredno. Šola bo sprejemala otroke od 6. do 15. leta starosti in jih v enem mesecu naučila plavati. Učila pa bo tudi plavanja one, ki že znajo, pa bi se radi izpopolnili. Vrjetno pa bo obstajala tudi skakalna šola, ki bo učila vse, ne glede na starost. Mestno kopališče bo sprejemalo prijave do pričetka šole, do 22. julija.

mali oglasi

Plešnice za štedilnik zamenjam za strešno opoko. Naslov v upravi lista.

Preklicujem veljavnost sindikalne izkaznice št. 1298246 na ime Štefe Daniela.

Planisko društvo Kranj sprejme 5 težakov za gradbena dela na Storžiču. Ponudbe na P.D. Kranj.

ŠAH

(Nadaljevanje s tretje strani)
dosegel odločilno prednost) 7. Ld2—b4 : (Za izgubljenega kmeta bo beli dobil oblast nad črnimi polji) 7. — — Dd4—e4 : + 8. Lf1—e2 Sb8—d7 (Na D—g3; črni bi imel silno težko igro, ker ni razvit.) 9. Dd1—d6 a7—a5 10. Lb4—a3 De4—e5 11. Dd6—d2 Sg8—e7 12. Sg1—f3 Beli s tempom razvija vse figure. 12. — — De5—h5 Dama nima nikakoga varnega kritja. Na Dc7 bi sledilo Dg5.

13. Sf3—g5 Dh5—h6 14. Ta1—d1 e6—c5 Položaj črnega je neznosen; z žrtvijo kmeta bi si ga rad nekoliko zboljšal.

15. La3—c5 : Se7—c6 16. Lc5—e3 Dh6—g6 17. Dd2—d6 Beli ne dovoli črnemu rokiranju. h7—h6 18. Sg5—f3 Dg6—f6 19. 0—0 Df6—e7 20. Dd6—g3 De7—f6 21. Sf3—d4 Sc6—d4 : 22. Le3—d4 : e6—e5 23. Ld4—c3 0—0 24. f2—f4 Beli otvarja nove linije, da uveljavlja svojo pozicijsko prednost.

24. — — Df6—b6 + 25. Kg1—h1 Tf8—e8

26. f4—e5 : Sd7—c5 27. Td1—d6 Db6—c7

28. e5—e6; preti mat na g7.

28. — — f7—e6 : 29. Td6—d8! in črni se je vdal, ker preti na g7 mat, visi dama in stolp na e8.

IZ PARTIZANSKIH SPOMINOV BORCA VII. UB "FRANCETA PREŠERNA"

(Nadaljevanje z druge strani)

pa je sovražnik iz svojih utrihnenih gnezd odbil z ročnimi bombami. Vendar nam je uspelo, da smo sovražnika stisnili v eno samo stavbo in se prebili do rorov, ki so vezali postojanke. Zadnjega in glavnega njihovega gnezda pa nismo in nismo mor-

Trgovsko podjetje "Preskrba" Kranj rabi glavnega knjigovodjo. Nastop takoj. Plača po dogovoru.

Proglašam za neveljaven blok št. 15715 izdan od podjetja "Zvezda" Kranj. — Počačnik Antonija, Spodnja Besnica.

Naznanjam, da sem začel zopet izvrševati grafično obrt. Izdelujem vsakovrstne drobne grafične izdelke kot poslovni papir, vrečke, razne etikete, vizitke itd. po naročilu. — Albin Pogačnik, Kranj-Stražišče-Labore 15.

Mestno remontno podjetje Škofja Loka sprejema naročila za vsa ključavnarska in elektroinstalaterska dela v Škofji Loki in bližnji okolici. Vsem se priporoča **uprava**.

Prodam 3 m črnega kamgarna z belimi progami s kompletno podlogo. Janžekovič, brivec, Kalvarija 95, Stražišče pri Kranju.

6. junija v trgovini pri Adamiču pozabljeni 2 industrijski nakaznici vrniti pri blagajni istotam.

Naprodaj dva lepa volčjaka — 7 tednov stara. Rangus B., Kranj.

ZADRUŽNA RESTAVRACIJA

"JELEN" V KRAINU

je zopet odprta. Vedno na razpolago mrzla in topla jedila in vse vrste pijač.

Za obilen obisk se priporoča delovni kolektiv.

Dopisujte v "Gorenjski glas"

gli zasesti. Začelo nam je primanjkovati municije in še ena, še hujša nadloga je prišla nad nas: obkoljeni nemški postojanki so po skrivenih poteh prišli na pomoč Nemci iz Kranja in začeli izza hrbita napadati edinice, ki so nas ščitile. Tako smo se moralki tuk pred tem, ko bi imela postojanka pasti, umakniti nazaj. Imeli smo več mrtvih in ranjenih, brez manjše praske ali vsaj prelukanjanega nahrbtnika ali oblike pa je bil malokdo med nami. Ko smo se že toliko umaknili, da smo prišli iz območja nemških krogel in cilja, smo se ustavili in prestevali praske in rane, ki smo jih odnesli. Takrat in še danes se sprašujem, po kakšnem srečnem naključju sem prišel iz tiste borbe živ. Spominjam se, da sem prenesel preko ceste dva težka ranjence, medtem ko je sovražnik, videč, da nosim ranjence, neusmiljeno po meni sipal svinčenke.

Ceprav nas je neuspeh poparil, smo bili na tistem vendarle veseli in ponosni sami nase, da smo imeli pogum napasti in zdržati toliko časa pred tako utrjeno postojanko, kakor je bila v Železnikih. Pozneje smo zvedeli, da so naš načrt napada Nemci dobro poznali, ker so jim ga izdali naši izdačalci, zato so bili tudi oni dobro pripravljeni, ceprav se nam je pred napadom navidez zdelo, da se jim o tem še sanja ne.

Po borbi pri Železnikih smo se umaknili nazaj proti Martinj vrhu, kjer smo poskrbeli, za ranjence in se sami nekoliko odpočili. 24. januarja zvečer pa smo vas zapustili in krenili kake štiri ure hoda naprej. Odtod smo v naslednjih dneh patrulirali po okolici tja do Železnikov, odkar se Nemci po oni noči niso upali nikamor ven. Zvedeli pa smo, da so se znašali nad civilnim prebivalstvom. (Dalje prihodnjič.)

Po borbi pri Železnikih smo se umaknili nazaj proti Martinj vrhu, kjer smo poskrbeli, za ranjence in se sami nekoliko odpočili. 24. januarja zvečer pa smo vas zapustili in krenili kake štiri ure hoda naprej. Odtod smo v naslednjih dneh patrulirali po okolici tja do Železnikov, odkar se Nemci po oni noči niso upali nikamor ven. Zvedeli pa smo, da so se znašali nad civilnim prebivalstvom. (Dalje prihodnjič.)

Obvestilo MLO v Kranju

V zadnjem času se dogajajo primeri, da gradijo interesarne lopate, barake, ograje in adaptirajo zgradbe, ne da bi imeli zato potreben gradbeni dovoljenje. Ker se po temeljni uredbi o gradnji (Uradni list FLRJ št. 46 z dne 3. VI. 1948) čl. 33 kaznuje izvajalec del, ki gradi brez dovoljenja z denarno kaznijo do 50.000 Din), opozarjam vse interesente, da morajo imeti pred pričetkom gradnje dovoljenje v sledečih primerih:

1. za vsakovrstno gradnjo katerekoli nove, začasne ali stalne gradbe.
2. za vsakovrstno dograditev, t.j. prizidavo ali nadzidavo.
3. za vsako predelavo, pri kateri se posega v konstruktivne dele zgradbe.
4. za prebijanje zidov ali predelavo vrat in oken, portalov, izpoplav, kakor tudi za odstranitev ali napravo pregradnih zidov.
5. za predelavo ali ponovno napravo strel.
6. za napravo novih dimnikov.
7. za gradnjo podzemskih prostorov, kleči in vodnjakov.
8. za gradnjo novih kanalov in gresnic.
9. za napravo in predelavo ograj na ulici ali zidanih ograj na dvorišču.
10. za zidavo podpornih in obložnih zidov.
11. za porušenje tele ali enega dela zgradbe.

Po dovršitvi vsake zgradbe je treba pred vselitvijo ali uporabo zaprositi za uporabno dovoljenje.

Samo prijava pa je potrebna za beljenje oz. popravilo fasad in za izložbene ter reklamne deske in naprave.

Priznji za gradbeno dovoljenje je treba priložiti:

1. situacijski načrt stavbišča v merilu 1:1000 in 1:2.880 v 2 izvodih.
2. načrt zgradbe v 3 izvodih.
3. prosljev dokaz o lastnini ali lastnikovo dovoljenje, da se smejo nameravana dela izvršiti na njegovem zemljišču.

IZKULTURA.. SPORT

TUDI V LJUBLJANI SO KRAJCANI DOSEGLI USPEH

Na drugem tretjerazrednem namiznoteniskem turnirju, ki je bil odigran preteklo nedeljo v Ljubljani, so nastopili tudi Krajcani. Tekmovali so samo v moških disciplinah, niso pa smeli nastopiti igralci I. in II. zveznega razreda, ki jih je v Sloveniji 14. Tako naši zastopniki niso imeli preveč težkega dela; vsa predvidena mesta, ki so jih lahko dosegli, so tudi osvojili. Edino resno oviro, ki je niso odstranili, jim je delal igralec Triglava Božič Milan, ki je v zadnjem času pokazal precej dobro igro in tudi osvojil prvo mesto na tem tekmovanju.

V ekipnem tekmovanju so Krajcani najprej premagali Slovana s 5 : 4. v finalu pa Železničarja Ljubljana s 5 : 1. V tekmovanju posameznikov sta Ferluga in Kovčič izpadla v četrtnfinalu, prvi z Reboljem, drugi z Božičem; oba 2 : 1, po zelo izenačenih igrah. Oba bi lahko z malo sreče tudi zmagala. Hlebš je v polfinalu izpadel z Božičem 3 : 1, isto pa se je zgodilo v finalu Reboliu, ki ga Božič po boljši igri premagal s 3 : 1.

Tekmovanje dvojic ni dalo prvaka. Krajški igralec so dospeli do finala, ki pa ga zaradi pomanjkanja časa niso odigrali